SỐ THỨ 1421 — NGÀY THỨ BẢY 11 FEVRIER 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 111

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

	Annam	Cambodge	Cochinchine	Tonkin	Laos	Chine	Japon	Inde	Europe	Amérique
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$30	6$60	9$00	»	8.00	8.00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	8.00	9.00	»	»	»	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.20	3.30	4.50	»	»	»
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.60	1.65	2.25	»	»	»
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.55	0.60	0.75	»	»	»

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

67-69, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. SCHNEIDER, *Fondateur*

NGUYỄN-VĂN-VĨNH, *Directeur-gérant*

Adresse télégraphique: TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI

TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$20 le c/m

Par contrat annuel . . . .

Par centimètre et par insertion. . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 4e page. . . 2$ la ligne

Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hiệu-dụng, cái giá-trị của phiếu quốc-trái

và cái lợi-ích đặc-biệt cho những người mua trái-phiếu sáu triệu bạc này

Cuộc công-thái là một cái phương-pháp mầu-nhiệm của tài-chính các nước văn-minh đời nay. Cuộc công-thái sáu triệu bạc mà chính phủ Đông-pháp ta bắt đầu phát-hành từ ngày 1er đến 20 tháng Mars nay để lấy tiền làm con đường xe-hỏa Vinh-Đông hà là lần thứ nhất qui chính-phủ Bảo-hộ đem cái phương-pháp lý-tài mầu-nhiệm của các nước Âu-Mỹ thâu nhập cho [illegible] dân ta chẳng chưa hiểu rõ cái hiệu-dụng, cái giá-trị của phiếu quốc-trái thế nào, tưởng nên giải thích cho rõ ràng, thật là một câu chuyện hợp thời mà rất có ích vậy.

Cái hiệu-dụng phiếu quốc trái cũng không khác gì tiền thật mà cái giá-trị của nó lại qui hơn tiền thật. Sao vậy? Tiền thật chẳng qua cũng là một vật sơ trung để làm môi-giới cho mọi sự giao-dịch và làm tư-bản cho mọi việc sinh-lý của người ta. Ở trong thị-trường thế-giới bây giờ, phiếu quốc-trái tức là một thứ chứng khoán có giá (titre mobilier), bất kỳ lúc nào, bất kỳ chỗ nào cũng có thể tiến thật được ngay; thuộc về đường sinh-kế trong xã-hội thì lại càn dùng đến phiếu quốc-trái nhiều lắm: hoặc dùng làm đồ đề-áp trong khi mua hàng hóa hay là vay tiền nhà băng, hoặc dùng làm khoản tiền ký quĩ như những khi làm trưng các công trình hưng tạo của nhà nước, nhân bản các đồ hàng chuyên mại của chính phủ, làm thủ-quĩ, mại-bản cho các nhà buôn v. v. hoặc dùng làm khoản tiền trữ tích như ở các công sở, các đoàn thể, các nhà băng, các công-ti bảo hiểm v. v. nói tóm lại là phiếu quốc-trái cũng có thể dùng làm môi-giới cho mọi sự giao-dịch và làm tư bản cho mọi việc sinh-lý của người ta được cả, cho nên cái hiệu-dụng cũng không khác gì tiền thật chút nào. Cứ cái nguyên-lý thuộc về kinh-tế học, phàm vật trong thiên-hạ cái gì có hiệu-dụng là có giá trị, hiệu-dụng càng rộng thì giá trị càng to. Phiếu quốc-trái có cái hiệu dụng rộng như thế nên có cái giá-trị rất to; người ta có một cái trái-phiếu năm chục đồng, cái giá trị cũng như năm chục đồng bạc thật, mà tính chi-lí ra thì cái giá-trị bạc thật lại còn kém xa: năm chục đồng bạc thật chỉ đem ra sinh lợi được một lần mà thôi, mà có lúc phải để không chẳng sinh lợi được tí gì cả; năm chục đồng trái-phiếu thì tiền năm lãi vẫn chạy đã sinh lợi được một lần rồi, mà đem dùng về sự doanh nghiệp, lại sinh lợi được một lần nữa. Dân các nước Âu Mỹ bây giờ đều tách mua quốc-trái, không mấy người là không có cái phiếu quốc-trái trong tay, là vì cái hiệu dụng phiếu quốc-trái cũng tức như tiền thật mà cái giá-trị lại qui hơn tiền thật vậy.

Cái phiếu quốc trái của chính-phủ Đông-pháp ta phát hành đây thì cái lợi ích đặc-biệt của những người cho vay lại gấp mấy những phiếu quốc-trái ở các nước. Phiếu quốc-trái ở các nước, lãi nặng lắm là bốn, năm ly, nhẹ tai hai, ba ly; cái phiếu quốc-trái này, mỗi năm lại có rút số bảy, trong ba mươi năm thì ai cũng là người trúng số hết, người trúng số lời thì năm chục đồng lãi ra thành nghìn thành vạn, người trúng số nhỏ thì một đồng cũng lãi thành hai; tương-lai chưa nước nào có cái cuộc công-thái để cho những người cho vay được cái lợi-ích đặc-biệt đến thế. Cầm cái phiếu quốc-trái cũng như cầm năm chục đồng bạc thật mà được hưởng cái lợi rất hậu như thế; ai có tiền không mua trái-phiếu, chẳng hoài lắm ru?

B. Q.

Cái tính hiếu danh của người ta

Danh là cái tiếng tốt được thiên hạ trọng, thiên hạ khen. Người ta ai cũng có cái tính thích được kẻ khác trọng mình, khen mình, ấy tức là cái tính hiếu danh của người ta vậy. Xét ra cái tính hiếu danh ấy cũng là một cái thiên-tính tự nhiên của loài người, mà thật chính là một cái đức tính rất tốt của loài người. Người ta ai lại chẳng có lương tâm biết phân biệt điều nên, điều hư, điều phải, điều trái; điều nên, điều phải ai lại chẳng cho là đáng quí; điều hư điều trái ai lại chẳng cho là đáng khinh; biết điều đáng quí, điều đáng khinh thì tất muốn cho mình được là người đáng quí mà không đáng khinh; ấy cái tính hiếu danh của người ta phát sinh ra từ đây. Nhờ có cái tính hiếu danh đó mà người ta sinh ra cái lòng tự-tôn tự-trọng, có làm điều nên điều phải cho được người ta qui mà không dám làm điều hư điều trái cho bị người ta khinh; nhân-cách trong xã hội vì thế mà không đến nỗi hư-hỏng đạo đức luân lý, học vấn, khí tiết trong xã hội vì thế mà không đến nỗi đổi bại; lại tiến lên một bậc nữa, suy rộng cái tính hiếu danh đó ra, không những muốn qui trọng một vùng mà muốn cả thiên hạ đều qui, không những muốn qui trọng một đời mà muốn muôn đời còn qui; nhà học-vấn cố tìm tòi được những chân-lý mới; nhà chính trị cố thực hành được những chính kiến hay; nhà giáo dục cố dạo tạo cho được nhiều nhân tài; nhà thực-nghiệp cố mở mang cho được nhiều mối lợi; cho đến những bậc liệt-sĩ vì-nhân thánh hiền hào kiệt, sự-nghiệp khắp hoàn cầu, danh tiếng truyền muôn thuở, cũng đến bởi một cái tính hiếu danh khu khiển mà nên. Vậy thì cái tính hiếu danh chẳng phải là một cái đức tính rất tốt của loài người ư?

Song, ở đời vật gì cũng vậy, có cái thật thì tất có cái giả theo sau. Người ta ở trong xã-hội, hoặc có tài, hoặc có đức, hoặc làm được việc hiệu, hoặc lập được công to, rồi được xã-hội trọng, xã-hội khen, ấy là cái danh thật; không tài, không đức, không làm được cái điều gì đáng trọng đáng khen mà chỉ cẩu lấy một cái địa-vị, cái danh hiệu gì đó để làm cái tiếng cho người ta trọng, người ta khen, hoặc người ta trọng ở ngoài mặt mà không trọng ở trong lòng, hoặc kẻ ngu-tiện lấy làm đáng khen mà người tri-thức lấy làm đáng bỉ, ấy là cái danh giả. Nếu chỉ mê về cái danh giả mà không nghĩ đến cái danh thật, ấy là vì tôn hay tì, cái danh-hiệu lớn hay nhỏ làm cái định-giá con người, không cần có tài có đức làm chi, miễn là tô-điểm được cái thân giả ấy là đủ, thì tội ấc gì mà chẳng dám phạm, ô-nhục mấy mà chẳng dám làm, phàm những đạo-đức luân-lý học-vấn, khí-tiết trong xã-hội không có một chút giá-trị gì, đời người đến thế còn thành ra cái gì nữa. Và người ta dã nhận cái danh giả làm cái danh thật, có tiến nhiều cũng mua được danh giả, bỏn xu cẩu cạnh khéo cũng kiếm ra được danh giả, thì ai còn chịu gắng công có chí, hì sinh cái đật-lạc hiện-tại mà hi-đồ cái công nghiệp mai sau, còn mong gì có những bậc chí cả tài cao, làm phúc cho nước, làm lợi cho đời, xuất sản ở trong cái xã hội hám-hồ hư-ngụy ấy. Cho nên người mà hiếu cái danh thật thì nhân-cách một ngày một cao, người mà hiếu cái danh giả thì nhân-cách một ngày một kém; xã hội mà chuộng cái danh thật thì có cơ tiến hóa mãi, xã-hội mà chuộng cái danh giả thì có cơ thoái-hóa dần; cũng bởi một cái mầm ở trong cái tính hiếu danh nó mọc ra mà kết quả khác nhau như một trời một vực.

Nay xét đến cái tính hiếu danh của người ta, xem chúng thiên về cái mặt giả nhiều quá; đi học thì chỉ có cái mục-đích làm quan làm thầy; nhiều của thì chỉ có cái hi-vọng ông hàn ông bá; một cái chiêu trung-đình khao vọng mà hăng trăm hăng chục; một khẩu trầu phẩm biểu tranh tụng kẻ hàng tháng hàng năm; ấy cái tính hiếu danh giả của người mình hằng hái đến như thế. Thiết tưởng nên đem cái tính hăng hái ấy mà xu hướng vào cái danh thật kia; những nhà học-kì có làm sao mà nghiên-cứu học-thuật, cho được nhiều những tay khoa-học, triết-học trứ-danh, truyền bá cái tư-tưởng hay cho dân-trí ta được mở mang, lợi dụng cái phát minh mới cho kỹ-nghệ ta được phát-đạt; những nhà thực-nghiệp có làm sao mà khai tịch được hết lợi-nguyên, kinh-doanh được các công-nghệ, dụ-dắt cho bọn dùng công-nghệ, dụ-dắt cho bọn dùng ở trong làng trong xã có làm sao mà cải-lương được tệ-tục, mưu toan được những việc lợi-ích chung cho sinh-kế được một ngày một khoáng-trương, dân-phong được một ngày một thuần hậu; dù chẳng làm quan làm thầy, chẳng ông hàn ông bá, chẳng ăn trên ngồi trốc, mà mình giữ được phẩm-cách hoàn toàn, làm ích cho nước, làm lợi cho dân, thì ai mà chẳng phải khen phải trọng; mà dù ai chẳng khen, ai chẳng trọng đi nữa thì mình cũng không mất cái đáng khen đáng trọng của mình; danh nào cho bằng? mà cần gì phải xuất tiền xuất bạc, mượn thế mượn thân mới cầu được?

T.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Février 1922

Cuộc thương-mại của các nước đại kỹ-nghệ trong năm 1921

Trong số thương-mại của Hoa-kỳ, số xuất cảng giảm dần đi, chứ không được hơn số nhập cảng lắm như trước. Trước kia số xuất cảng của Đức không có gì, nay đã thấy có được ít nhiều, và phần nước Anh và nước Pháp thì mỗi tháng số xuất cảng lại giảm đi. Nhưng tình trạng hai xứ ấy rất là khác nhau. Về phần nước Anh số nhập cảng thắng hơn số xuất cảng là vì số chế phẩm xuất cảng giảm đi. Còn về phần nước Pháp số xuất cảng sở-dĩ kém đi là vì các hàng hóa nhập cảng, nhất là số nguyên-liệu nhập cảng tăng lên. Nhưng có thể đoán trước được rằng số xuất cảng lần lần sẽ nhập cảng sẽ ngừng lại, cũng như cái hiện tình nước Đức ngày nay, còn như nền kinh tế của nước Anh thì chưa biết bao giờ có thể tăng lên.

Về phần nước Hoa-kỳ thì trong tháng Décembre, số nhập cảng tăng lên. Thấy số nguyên-liệu nhập cảng tăng lên, có người tưởng rằng cuộc thương-mại của Hoa-kỳ được lợi hơn, nhưng việc ấy cũng không lấy gì làm chắc, vì chính nước Hoa-kỳ cũng xuất cảng nhiều chất nguyên liệu, (bông, than, dầu mỏ), như vậy không khéo số nguyên-liệu nhập cảng tăng lên, như thế lại có cơ làm thiệt cho cuộc thương mại trong nước. Số xuất cảng và số nhập cảng cũng giảm đi ít nhiều cả. Số hàng xuất cảng giảm đi, phần nhiều về các thứ chế phẩm. Về phần nước Đức, thì số nhập cảng tăng hơn tháng trước. Số xuất cảng thì dù tính số cân, hay tính giá tiền, phần nhiều thứ đều tăng lên cả.

Về phần nước Pháp, thì trong tháng Décembre số nguyên-liệu xuất cảng tăng lên nhiều. Về tháng Novembre, số ấy được có 1.446.126.000 mà đến tháng Décembre được 1.856.148.000. Số chế phẩm xuất cảng cũng tăng lên. Số ấy về tháng Novembre được 902,256.000, mà đến tháng Décembre được 1.193,160.000.

Nói tóm lại, trong mấy tháng cuối năm 1921, cuộc kinh-tế của Đức đã phát đạt.

Về phần nước Pháp, cái tình trạng cũng có khả lên, như trong tháng Décembre mới rồi, số chế phẩm đã thấy tăng. Còn như cuộc thương-mại của Hoa-kỳ và của nước Anh thì vẫn còn chậm chạp nặng nề lắm.

Anh đối với Pháp

Tại Hạ nghị-viện nước Anh, tướng quân Townshed có xin chánh-phủ Anh lập một bản giao-ước bảo chứng với nước Pháp. Tướng quân có nói rằng ngày tử năm 1911, quan thống-chế Foch có nói với tướng-quân: nếu nước Anh, nước Pháp, và nước Nga cùng giữ gìn cả, thì đã không xảy ra việc chiến tranh. Tướng-quân lại nói nếu nước Anh dự bị hoàn bị hơn, thì đã không có xảy ra cuộc chiến tranh 1914.

Việc nước Hoa-kỳ.

Nhà phóng sự ở Washington của báo *Marning Post* có nói: quan Harding và các chánh đảng chắc dạ rằng Nghị-viện Hoa-kỳ sẽ ưng chuẩn các bản giao-ước của hội đồng Washington.

Ông nguyên lão nghị-viện Lodge có đệ trình nguyên lão nghị-viện Hoa-kỳ một bản dự thảo định giá bạn cho nước Áo một hạn 25 năm nữa về việc nộp vốn và lãi các số tiền của nước Hoa-kỳ.

Cái nạn cơ cận ở xứ Arménie

Báo *Le Temps* nói ở Arménie cái nạn cơ cận kịch liệt lắm. Trên giời tuyết đổ xuống mà dân-bà con trẻ lại mặc quần áo rách rưới và không có cái ăn.

Quan Poincaré tổng trưởng tòn Nội-các có gởi cho quan Jonnart là đại sứ nước Pháp tại Giáo-đô một bức điện-tín tỏ ý ngài hoan nghênh việc giáo chủa Ratti được trùng cử Giáo-hoàng và cử quan đại-sứ thay lời quan Giám-quốc mà chúc mừng đức Giáo-hoàng.

Quốc trái Đại pháp: 3%. 57,90. — — 4%. 1918 64,25. — 5%. 1920 92,75. — 6%. 1920 94.

Cuộc Qu c-trái này chỉ cần đến 12 vạn người mua mà thôi, nghĩa là trong một cõi Đông-Pháp một nghìn người mới được có 6 người mua. Như thế thì chắc là không đủ vẻ mà bão cho khắp mọi người: ai muốn được trúng số một vạn, thời nên mua về ngay kẻo chậm.

LỜI ĐÀN BÀ

MUỐN CHO CÓ SỰ BÌNH QUYỀN THẬT NHƯ RÁO?

Kỳ trước em đã thuật rõ nghĩa hai chữ « Bình-quyền » và cắt qua các bà chị mà nói rõ cái ngộ-điểm của nữ-giới ta bấy lâu. Tay lời nói qué mùa thật, nhưng tưởng các bạn trong nữ-giới ai đã là người có đôi chút học-vấn, hẳn cũng chứng minh cho lắm lòng nhiệt-thành của em đây là vì công-tâm công-lý mà nói, không phải là có ý bài bác gì ai. Nếu ai mà trách em là vạch áo cho người xem lưng, thì em xin đáp trước ngay rằng: Chị em trong nhà phải thì nên khen, trái thì nên dăn ngay, thế mới là có lòng yêu nhau, chẳng hơn để cho những kẻ bàng quan trông thấy mà thêu dệt những lời thị-phi đó ra?

Phần nhiều người chỉ tôi mất về sự về vàng của người, nên độ nào em thấy có một nhà nữ-sĩ cũng nói đến *bình-quyền* có nói câu rằng: Làm thân con gái sinh ở các nước văn-minh được được hưởng bết những cái tuyệt phẩm chẳng kém chi đàn ông, nào được vào nghị hội lấy, nào dự vào hàng viên nọ, cái địa vị vinh quang trong xã hội đều chen tại vào tay với đàn ông. Còn ra các hàng làm thường, cũng đông hành-vi cũng đều được về vang như ý cả, Sinh vào cái nước mình thì thân thế chẳng ra thế nào cả, hình như là một vật để cho đàn ông lợi dụng mà thôi. Nếu biết suy bì như vậy thì hay lắm. Nhưng xem ra phần nhiều kẻ chỉ suy bì về phần hình-thức, mà không biết suy bì về phần tinh-thần, cho nên lực lại càng hư, hễ gặp thời thì hồng, mà kém thời người vẫn hoàn kém thua.

Ấy cái hiện tình hư hỏng kém thua như vậy, muốn cải lấy hay lấy giỏi cũng chẳng được nào. Vậy thì xi đó đã thật tinh-ngộ chưa? Nếu quả còn mơ mơ màng màng, đám xin hỏi các chị nhau để-tỉnh con người kỷ?

Về phần hình thức mà ai kia vẫn suy bì, cái đó chẳng quan thiết gì cho lắm, thì hãy bỏ đấy chẳng cần phải nói chi cho thêm rườm. Nay ta hãy suy bì về phần tinh thần của người với ta xem thế nào?

Ở, bảo rằng con gái các nước văn-minh được dự vào nghị-hội, thế là vinh. Mà nghĩ thật, Thế thì ta đã có tài ngôn luận được như người chưa? Chắc chưa, ấn nói với chị em chúng con còn chưa gấy gon, bàn bạc công việc làm ăn trong nhà còn chưa biết lối, mà giờ, thì còn mong nói với ai. Bảo rằng con gái các nước có người được dự vào hàn lâm thế là danh giá. Mà danh giá thật. Thế thì ta nay đã có cái tài văn học rộng rãi như người chưa? Chắc cũng chưa, mới bập bẹ *câm ba chữ*, xem nói mấy câu thơ *lục bát* cũng chưa đã có biết thế nào là văn chương nghĩa lý mà cứ tưởng đanh đá văn người.

Bấy nhé! suy bì tinh thần với người thì trăm cái điều hổng cả mà muốn bình quyền thì được thế nào? Cứ nói rõ ra thì chị em mới tin là mình bấy nay chỉ mong trồng hão so mờ xăng. Chứ nếu chỉ cứ đem cái hình thức mà xem, thì người mỗi sơn mà phấn, ta cũng gắn phẩm hoa thêu, nào có kém gì. Nhưng hình thức của người vì có tinh thần mà thêm sáng sủa, chứ cái hình thức của ta vì không tinh thần nên càng đại mà càng tro. Vậy nay chị em ta muốn được như người thì phải kíp lo về phần tinh thần trước nghĩa là phải học sao cho đến nơi đến chốn, cho tạo cho nên được cái tư cách chánh đáng, rồi mới có cái quyền về vang như người được, đứng đem cái lòng nông nổi, cái trí hẹp hòi, ngỡ người cũng chỉ có cái học-vấn tầm thường nhỏ nhặt mà được thế đâu.

Nhưng nay lại xin nói lại rằng: Những điều như trên kia đã nói, vì trong bọn mình có kẻ bắt tự lượng mà suy bì, nên cũng xin nói rộng ra như thế, kỳ thực ra con gái các nước văn-minh phi người có đại tài mới có cái quyền đặc biệt như thế, thì nghiễm nhiên người mới học có được một hai, chứ còn ra cũng chỉ gọi là có bình quyền mà thôi, nghĩa là cũng có cái địa vị như đàn ông thường cả, nhưng lấy là thường mà cũng đến là người có học cả, đã thì con trí thông mà cũng đàn ông lo lắng lượng được các việc bằng ngày trong xã-hội đấy.

Em nói như thế, em lại nghĩ kỹ mà xin thưa thực với các bà, các chị rằng: Cái trình độ nữ-giới nước nhà ngày nay, còn đương vào cái thời-kỳ tấn-tới, chưa có thể với mong những quyền đặc-biệt như người, là phải lo liệu dần, rồi lần lần cũng có ngày có cái hạnh-phúc ấy.

Ai đó lại nên biết rằng: đã đành rằng bọn, nhưng học thế nào hay giờ? Tuổi thì trước hết là phải chuyên trọng về phần quan trọng nhất trong đời ta mà bọn: Lưu thường là nghĩa đạo cư-xử trong gia-đình, ngôn hạnh dùng công điều nào sang lấy nhân-cách, con mắt cái gọn lắng vẹ làm mẹ, cha phải là luyện

Do Võ Phi Hùng, Cựu HS Petrus Ký (67-74) Cung Huỳnh Chiếu Đẳng chụp Khu Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

cho hoài-công nỗi rứt lại làm thân
trao cho gái khi còn khép nhị phong hoa
sao cho nên người thục-nữ, lác đã
trao cho gái khi còn khép nhị phong hoa
thề. Sự học đã tu tấn được như vậy,
nếu còn có tài trí thông minh, có thì
giờ nhàn-hạ, muốn học cao lên đến
tột bậc thì càng hay. Sự học đã đã
làm nên giọ con người, thì tự khắc
là có bình quyền, không ai tranh
bành đè nén được nữa. Sau đây em
lại có mấy lời xin các bậc cao minh
nhã-giám :

Làm cho nên giá con người,
Cậy thần sắc nước hương trời được sao.

Qui chi một mảnh mà đeo,
Hồng nhan tự cổ thấy nèo ai hay.
Văn-minh ta gặp hội này,
Cố công học tập có ngày gỡ nên.
Khiến cho bỏ tiếu phận hèn,
Cùng nam sánh vai hưởng chút quyền
quang-vinh.
Xin ai trước phải sửa mình.

Thôn-nữ, Lương-thị-Hiền.

Mua phiếu quốc-trái, vừa chắc có lợi phần, lại hết bận phận làm nghĩa-dân, chẳng hơn đem tiền đánh đọc thua bạc khổ thân, lại phải chịu tiếng à bác thằng bần.

VĂN UYỂN

Giỗ trận chùa Đồng-quang

Xưa nay trận sống vẫn là thường,
Trận thác ai mà thấy chẳng thương,
Ba thước thân nằm che mũi dáo,
Một vùng cỏ mọc lấp non xương.
Chín-tầng on thắm ba tuần rượu,
Muôn-kiếp hồn thiêng một nén hương,
Trải sóm mồng năm ngày gió ấy,
Xin ai đi lễ cửa Đồng quang.

Chơi chùa Đỗ-thích

Tháng giêng nô nức kéo chơi chùa,
Mồng chín đua đi hội trước mưa,
Vào án khấn nàng bình thế sắc,
Ba sân chen mách nước có thưa,
Chèo chân đào đứa chen nhau đợi,
Trèo rặn đa treo lắm trẻ đùa,
Đến cửa từ-bi nghe tiếng khẩn,
Quan âm phù hộ độ trí cho

Nguyễn-văn-Tòng

XXXIII

Mải đêm thức cỗ một hai giờ.
Sách vở xem thêm lấy mấy tờ.
Bổn phận mình sao mình được vẹn.
Ở đời mà lỉnh xướng hèn mơ.

XXXIV

Loài chim còn muốn học bay cao.
Người bổn hơn chim, nghĩ thế nào?
So-học lần lần trang-học nhẹ!
Chuyện-môn cao-đẳng mới nên hào.

XXXV

Trống hơi vang lừng khắp đó đây.
Anh tài bốn bể hội rồng mây
Ta không cỗ học sao theo kịp.
Chữa tăng vô trí với cỏ cây.

XXXVI

Buổi sáng vừa qua tới buổi chiều,
Hỏi ta, ta học được bao nhiêu?
Ngày nay bỏ học không bỏ bữa,
Học để ra chi dám chắc nhiều.

XXXVII

Kìa ngọn đèn xanh nọ quyện vàng.
Ấy ai có bộ tận của giàu sang.
Ta nên gìn giữ trăm nghìn kế.
Chớ bỏ trẻ lười học đỏ-đang.

XXXVIII

Trời đánh thua vậy, bạn đừng thua
Có học cần chuyên đã bốn mùa.
Gió mát trăng trong bèn sách vở,
Cái chơi tạo nhỉ thú khôn mua.

XXXIX

Thấm thoát nay vừa hết một năm.
Hỏi xem cái học được bao lâm?
Gớt mình chưa thấy hơn gì sất
Tuổi nó không chờ, phụ phải chăm.

XL

Đường xa đi cỏ cũng nên gần.
Học khó mà chăm để lập thân.
Xin chớ kiếm quan hay chán nản
Để cho thua thiệt biết bao phần

XLI

Chí thèn nên gắm giá vô vàn.
Người học nên khôn thực sẻ ngàn.
Lúc nước phẩn vua đòi hưởng thụ.
Đừng lo không phất sẽ giàu sang

XLII

Thân xác ngày ăn một lớn dần.
Trí khôn sao cỏ học cho cần.
Người to mà trí còn nho nhỏ
Hèn đời thôi thôi chắc khỏ thân.

XLIII

Sự học như ngâm phải ngẫm dần
Đừng tham đừng vội cỏ chuyên cần.
Đến khi học giỏi sinh nhàn nẻ
Tươi đẹp như hoa gặp tiết xuân.

XLIV

Sóng vỗ luôn luôn đá cũng mòn
Trí khôn càng luyện lại càng khôn.
Anh em gắng gượng chăm mà học.
Chớ thấy cao xa rồi vội chôn.

XLV

Sự học xem ra thực khắt khe.
Nhưng phỏ mà lại lựa như chơi.
Ta nên cỏ sức tìm ra mối.
Nếu nản chẳng qua phụ hóa chân phê.

(Còn nữa)

Đinh-ta-Hân.

Ai ơi muốn làm giàu,
Nên mua quốc-trái, mau!
Mayra được hàng vạn,
Sung sướng mãi về sau.

Cuộc công thái sáu triệu

MM. Cucherousset và Ng-văn-Vĩnh hiện đang đi quan sát con đường xe lửa Vinh Đông-hà, có điện về phủ Toàn-quyền như sau này :

« Ở Vinh chúng tôi khởi hành chiều hôm qua lúc 14 giờ, tới bến kia Bến-thủy thì gặp quan Công-sứ tỉnh Hà-tĩnh. Tới Linh-cam lúc 16 giờ, chúng

Hoàng-mai-Trí nay về trí sĩ ở làng Đông-thái. Chúng tôi có hỏi ý kiến ngài thì ngài nói rằng con đường này mà làm xong thì Linh-cam ở vào ngã ba sông Ngàn-sơn và Ngàn phố sẽ trở nên một bạt quan trọng, làm nơi buôn cau với miền Hương-khê và có lẽ lại buôn cả các thứ gỗ nữa.

Linh-cam là một miền rất đẹp nhân dân rất đông đúc, ở trên con đường Napé, miền ấy sẽ đặt một ga ở Thạch-tượng, cách đó về phía đoài chừng một kilomètre.

Ngủ một đêm tại Linh-cam, sáng hôm nay chúng tôi lại khởi hành ; chúng tôi qua một cái lũng lớn rất đẹp, bao nhiêu là ruộng, bao nhiêu là vườn cau, là phong-cảnh đẹp ; hiện hãy giờ chúng tôi đang ở huyện Hương khê ; chiều hôm nay sẽ đi thăm cốt đoạn đường từ Chu-lê đến Phúc-trạch ; đêm chúng tôi sẽ nghỉ tại đó và sẽ đường lại ở đồn-điền M. Bùi-huy-Tín ».

HÀI ĐÀM

Biết qui nghề mình

Quan bà nói :

— Thiên-hạ nhiều người không biết qui nghề mình, hễ làm ăn được hơi mát mặt thì đã vội cầu chức hư danh, muốn đổi cái nghề mình thuở trước.

Quan ông nói :

— Bà đay chí phải ! Vì thế có bao giờ tôi dám đổi cái nghề của tôi.

Không ký tên

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 11 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 18.

Lễ Phật quanh năm không bằng ngày rằm tháng giêng. — Ở các nơi khác thế nào thì con mắt bình-nhân hãy giờ chưa trông thấy, chớ ở Hà-thành ta ngày rằm hôm nay mà các chùa đông như thế này thì đánh chắc là không phải vì tin cần ngu-ngốc nói trên kia. Thật thế ! số người đi lễ đi bái thì ít, mà số người đi xem lễ xem bái thì nhiều. Tiếc rằng khi trời lại quá nóng, cho nên ngày hội hôm nay, cái bơi ngồi lên nó cũng làm giảm mất ít nhiều cái thú ! Hết mưa rằm luôn hơn nửa tháng, lại kể ngay đến trận nắng gắt suốt ngày, ai ai cũng đều kêu như thế cả. Thế mới biết ông Xanh cũng khó chiều cho được lòng cả mọi người đấy nhỉ !

Ba chùa lớn trong thành phố, bình-nhân đến đi cả. Xe-máy đạp-phăng, bết Ngọc-sơn lại lên Trấn-vũ, xong Trấn-vũ lại xuống Đồng-quang, ba chùa đều đông cả. Từ 8 giờ sáng ở các cửa chùa đã thấy dập dìu, nhưng vào khoảng từ 10 giờ cho đến 3 rưỡi thì đông nhất. Buổi sáng sớm chỉ thấy lơ thơ mấy cụ già cùng những cô thuần-thục muốn tránh con mắt những cậu công tử và những người bận công việc chưa đến giờ về, vì nôm nay lại không phải ngày chủ nhật. Các cô đi vào buổi ấy và buổi hai ba giờ mới thật là thành tâm đi lễ Phật, còn các cô đi vào buổi trưa thì phần nhiều có thể gọi là những cô không thành tâm đi lễ Phật đâu.

H-v-Rh

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bắc-quán

Giá mỗi quyển : 0 $ 80

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông BÙI-XUÂN-THÂNG

61-63 Rue du Coton, Hanoi.

Hội-đồng thành phố. — Như tôi bản báo đã đăng trong số hôm qua, Hội-đồng thành phố đến tối thứ năm 17 Février 1922 bồi 21 giờ sẽ họp tại tòa Đốc-lý.

Trong những việc Hội-đồng phải bàn đến thì nên kể những việc sau này :

Bầu một chức thư-ký.

Các việc chi tiêu trích vào các khoản chi tiêu làm thời.

Việc đem giấy đi hỏi ý kiến các hội viên.

Một bức thư của ông xã-trưởng Jozainville (Meurte et moselle)

Tiền trợ cấp xin cho Ng thị Sớp là vợ góa của người cai Ng-văn-Qui.

Đổi sẻ điền 58 trong tờ hợp-đồng điện khí ngày 24 Avril 1912.

Chương-trình các công việc sẽ làm trong năm 1922.

Việc phép kháng án cái việc thành phố Hanoi kiện Ng-Dận và mấy người nữa.

Mua một vòng hoa viếng quan chưởng lý Vacher.

Sửa đổi lại nghị-định ngày 25 Février 1909 về các khoản hưu-bổng của thành phố.

Việc sang sẻ các khoản chi-tiêu.

Từ trình của ban hội-đồng điện khí.

Các việc mua bán đổi chác mấy khu đất.

Các việc tạp.

Một bảo-trợ trẻ con vô thừa nhận. — Đến chiều thứ hai 13 Février này, hồi 17 giờ rưỡi, Hội bảo trợ các trẻ con vô thừa nhận đang thành lập sẽ họp tại tòa Đốc-lý, để bàn về các việc sau này :

1· Xét bản điều lệ của hội-đồng tri sự tạm thời mới dự thảo ;

2· Bầu cử một hội đồng quản trị.

3· Các việc khác.

Nam-định chật thành thị xã. — Đọc nghị định thiết lập tỉnh-lị Nam-định nay lược dịch như sau này :

Thành-phố Nam định nay đặt thành thị-xã. Địa-giới thị xã ấy cũng y như địa giới thành-phố đã vẽ ở trong bản đồ phụ với nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ ngày 24 Août 1921 Thị xã ấy chia làm ba hạt cũng y như nghị-định đã nói trên kia.

Thị xã Nam-định do một quan Công-sứ cai-trị, gọi là quan Đốc lý.

Quan Đốc-lý có một hội-đồng ủy viên giúp việc Hội-đồng ấy có bốn ông ủy viên Tây và bốn ông ủy viên Nam. Các ủy-viên ấy do quan Đốc-lý cử rồi quan Thống-sứ bổ cho trong một hạn ba năm, chọn ở trong các nhà thương mại có môn bài, có nhà cửa hay là các thân hào hợp lệ sau này :

Ít ra cũng phải 25 tuổi ;

Không làm việc quan, không làm lính và không ở trong tòa Công-sứ.

Hễ trong các ủy-viên mà thiếu ông nào, hoặc là từ chức, hoặc là mệnh một, thì lại bổ các ông khác điền vào.

Phòng xa bệnh dịch tả. — Ngày 5 Février quan Toàn-quyền có ký đạo nghị-định sau này phòng bị về cách trừ bệnh dịch tả.

Các quan thú-hiến các xứ lại các Hội đồng Tư mật hay là Hội-đồng Bảo-hộ trong những thời có dịch tả, được thay quyền quan Toàn-quyền sau khi đã bỏi ý kiến Hội đồng vệ-sinh bản hạt, mà định một cách đề phòng đặc-biệt để trừ bệnh, theo như điều thứ 9 chỉ dụ ngày 20 Septembre 1921 nhất là bắt tiêm thuốc ngừ bệnh cho nhân dân trong miền dịch tả.

Mấy phiên ảnh nào coi. — Trong tuần lễ này, nhà Chớp-bóng Palace phố Trăng-tiền chiếu nhiều phiên ảnh rất là có đáng coi.

Nhất là tích Fan-Fan thì lại rất ngoạn-mục. Nguyên về tích vua Hoa-Kong bên Nhật-bản, tay vẽ kì-tình-lục chưng rất là thanh thú, ai cũng xem được. Sự hành-động trong truyện loay xoay về lão ông Hoàng Kim-Pan đi rạo vườn Thượng-uyển chẳng vừa cha mà bắt được tình - duyên với nàng Fan-Fan con nhà làm thường, bố có mở một ngôi hàng bán đồ gốm. Ai chẳng tưởng con vua mà lấy con dân thì còn gì để bằng, thế mà cũng có lắm sự ngăn trở đến nỗi Hoàng-tử phải xuất thân ra ngoài cung-thất, ăn mặc giả thủ-dân để cứu nàng cho khỏi hồng ngâm chuột vọc. Có lúc nguy đến nỗi xuýt bị chém, may lại được vua cha đến kịp mới thoát nạn. Nhưng cách ăn mặc đời bấy giờ rất là lạ, phong cảnh cũng kỳ.

Sau chiếu đến truyện hài « kịch » Cần cải của cô đỏ » rất những hề thường thường bực trung mà lại hay mong tưởng những trên trời dưới bể, song mãi về sau mới biết thì đã khỉ quá rồi. Hài-kịch này rất lý - thú và có nghĩa, nên xem kẻo quá đáp.

Có tiền mà giữ một chỗ không tìm cách để làm cho sinh sôi nẩy nở ra ấy là có tội với nước nhà đó, vì trong nước hiện đương cần đến tiền để làm dự ng xe-lửa, xe-lửa mà làm xong thời suốt dân gian đều được giàu có thịnh vượng

---

Tòa Thượng-thẩm. — Đến sáng thứ hai 13 Février tại tòa Thượng-thẩm Tây án và Nam án sẽ họp xử việc tên Đào-v-Vi, 39 tuổi, làm cai-lệ hiệu Poinsard et Veyret tại Vân-nam can về việc cố ý bắn chết một người Khách tên là Hoang-che-Tsan ngày 24 Avril 1921 ở gần cái chùa bằng đồng thuộc tỉnh lỵ.

Phiên Tòa hôm ấy, quan Chưởng-lý và năm quan Tòa ngồi xử kiện đều mặc áo đỏ như là phiên tòa Đại-hình vậy.

Nam bắc xưa cách xa
Muốn cho nhơ quốc-trái
Phải nên mua quốc-trái
Làm nốt đường hỏa-xa

Vạn tượng hội tinh. — Chiều theo chỉ-dụ Loang-Prabang quốc vương ngày 31 Octobre 1921, M. Đào-quang-Thủy, thư ký hạng nhất ngạch Thương chính được thưởng Vạn-tượng hội tinh (Ordre royal des millions d'Eléphants) và Bạch-tản hội tinh (Parasol blanc).

Danh-dự ngân hội-tinh. — Ông Trần-hữu-Mậu là thư-ký hạng nhất tại tòa Điện-bảo chính Hanoi, vừa mới được đổi thụ Hàn-lâm thị-giảng, nay lại được thưởng Danh-dự ngân hội-tinh hạng nhì. Ông Mậu là người cần tin cẩn mẫn, làm việc ở Hanoi đã lâu năm, nay được cái vinh-dự ấy thật là xứng đáng. Bản-quán có lời mừng ông và chúc cho ông sau này còn được cao thăng hơn nữa.

Học-chính hội-tinh. — Chiều theo nghị-định ngày 2 Février 1922 các việc chức có liên sau này được thưởng Học-chính hội-tinh (Médaille de l'Instruction Publique) :

1. Bội-tinh bằng bạc

MM. Trần-v-Hợp, giáo-học thượng hạng nhì ở Nam-kỳ ; Bùi-Diễn giáo-học thực-thụ hạng nhất ở Nam-kỳ ; Dương văn-Dang giáo học thực-thụ hạng nhất ở Nam-kỳ ; Lê-văn-Sang giáo-học thực thụ hạng nhất ở Nam-kỳ ; Tô-đức-Trực giáo-học hạng ba ở Bắc-kỳ ; Ng v-Phẩm giáo-học hạng nhì ở Bắc-kỳ ; Ng-v-Hằng giáo-học hạng nhì ở Bắc-kỳ.

2. Bội-tinh bằng đồng

MM. Ng-v-Trí, giáo-học thực-thụ hạng nhì ở Nam-kỳ ; Huỳnh-văn-Phẩm, giáo học thực thụ hạng ba ở Nam-kỳ ; Ng-v-Đạt, giáo-học thực thụ hạng ba ở Nam-kỳ ; Ng-phước-Chiêu, trợ giáo thực thụ hạng ba ở Nam-kỳ ; Võ-qui-Minh giáo-học thực-thụ hạng nhì ở Trung-kỳ ; Hoàng-hữu-Khánh, giáo học thực thụ hạng năm ở Bắc-kỳ ; Trương-qui-Bính, giáo học thực thụ hạng năm ở Bắc-kỳ ; Phạm-v-Khoát, giáo học thực thụ hạng tư ở Bắc-kỳ ; Hoàng đình-Nhân, giáo học thực thụ hạng năm ở Bắc-kỳ ; Ng-v-Bằng, giáo-học thực thụ hạng tư ở Bắc-kỳ ; Ng-ngọc Quán, giáo-học thực thụ hạng năm ở Bắc-kỳ ; Ng-huy-Phong, giáo-học thực thụ hạng ba ở Bắc-kỳ.

Cuộc thi thơ cần báo Nam-phong. — Cô Ngô-thị Quyên trúng giải thưởng Đàn bài : thay mặt các bà các cô Bắc-kỳ cám ơn và khen ngợi bà Trần-thế-Thọ đã công cho một Hộ-sinh Phương-trung một nghìn bạc, lại cũng cho hội K. T. T. Đ. một nghìn bạc. Tòa trị-sự hội K. T. T. Đ. sẽ lập một hội-đồng đem duyệt. Bài này theo vần bài thơ vịnh nàng Y-ết trong bộ tiểu-thuyết « *Ấy ai hẹn ngọc thề vàng* ».

Thơ rằng :

Nữ-hiệp như bà đáng tượng đồng,
Kìa nhà Khai-trí nọ Phương-chương ;
Bằn vàng bia đá hai nghìn bạc,
Bề rộng sông sâu một tấm « lòng ».
Báo đức hà mong đàn trẻ nhỏ,
Khinh tài cỏ phải thượng lưu không?
Cô Quyên ngoài Bắc là ai tá?
Nỗi tiếng tư nay bạn mẹ « hồng ».

Thọ n-sĩ, Lương-thị Hiền.

Trả lời ông Ngữ-sách. — Tiếp được bài sau này, có ý nguyện-vấn đăng báo :

Tôi xem báo kỳ thứ hai vừa rồi, thấy ông Ngữ-sách lại cho « *Cuộc tổ-tôm tối thứ bảy như rồi* » có nói về các tăng mới đề gọi tên riêng trong mấy quán bài, như quán *Ngữ-sách* mà người ta theo hình về chiếc thuyền ở trong quán bài, vẫn gọi là « Thuyền tình bể ái », vân vân. Nhưng còn một tăng tôi-tân mà trong đám con học phổ-thông ta ngày nay, mỗi khi đánh-bài, thường hay nhắc đến là quán bài « Quan Hội » sao không thấy nói.

Thiết sòng lại cho

(Xem tiếp số 24, cột thứ hai).

N° 21

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : Nguyễn-Ri

...Sau nữa, thang thuốc thì bọa có con nhà hàng phố, có họ hàng bè bạn thì mới là hay, chớ như chúng em đây thì khi chúng em đã không có thể bán được cái bu-vinh với cái khoái-lạc cho các nhân-tình của chúng em nữa, thì đến lúc bấy giờ họ sẽ bỏ lũng chúng em ; rồi ra bết-những ngày dài lại đến những đêm dài. Thôi đi, anh ạ, em biết lắm rồi ; trong hai tháng em ốm không bỏ đây được, chỉ ba tuần lễ sau là không còn thấy một ai đến hỏi thăm em.

Tôi lại nói :

— Để bay rằng tôi với nàng đến nay chưa có chắt chi gắn bó, nhưng vì dù nàng cho tôi được chữa chạy cho nàng như nghĩa anh em, thì tôi quyết không đời nàng ra nữa, và sẽ làm cho nàng được khỏi. Rồi đến khi nào nàng được mạnh, thì nàng lại tùy liệu mà quay về cuộc vui chơi này ; nàng tôi dám chắc rằng nàng còn có một cuộc đời sa-nhân cho được sung sướng và được xinh đẹp mãi.

— Anh nghĩ vậy là bởi chiều nay cái bữa rượu của anh nó khí kém vui, nhưng mồm nói thế mà chắc chẳng kiên gan được thế !

— *Các-nương* ơi, xin nàng cho phép tôi nhắc lại rằng nàng đau yếu trong hai tháng trời, mà suốt trong hai tháng ấy ngày nào tôi cũng đến hỏi thăm.

— Có thế ; nhưng vì sao anh lại không vào ?

— Thời đó tôi chưa quen biết nàng.

— Với những gái này, hà tất phải cần-nệ ?

— Với một người đàn-bà, bao giờ cũng phải cần-nệ ; tôi hãy cứ biết đó là ý-kiến của tôi.

— Vậy chớ anh sẽ trông nom thang thuốc cho em ?

— Vâng.

— Ngày nào anh cũng ở với em ?

— Vâng.

— Cả đêm nữa ?

— Những lúc tôi không làm bận cho nàng, tôi xin ở lại hầu.

— Thế anh gọi cái đó là gì vậy ?

— Là sự trung-thành.

— Vậy chớ sự trung-thành đó bởi đâu ra ?

— Bởi lòng tôi quyến luyến với nàng.

— Vậy ra anh mê em ? Thì anh cứ nói ngay đi, có phải sòng không !

— Cũng có lẽ ; nhưng nếu có ngày anh phải thú với em, thì bẩn không phải thẹn mà.

Thế thì đừng bao giờ anh nói đến nữa là hơn.

— Sao vậy ?

— Vì anh thú với em cần ấy, thì chỉ có thể có được hai điều nầy.

— Là những điều gì ?

— Một là em không thuận thì anh hiềm ghét em. Hai là em thuận nghe anh thì anh phải chịu đa mang một tâm-tình rất chân, anh ạ. Một người đàn bà nóng lành, hay đau ốm, mà buồn rầu, hoặc có vui cười thì sự vui cười đó lại buồn bằng vạn cái phiền muộn nữa ; một người đàn bà ho ra máu, mà tiêu mỗi năm mười vạn, thì họa có lão già bủng của như ông công-tước kia khám mới nổi ; chớ một chàng trai trẻ như anh thì người đàn bà ấy thật là một nỗi buồn-rầu tuyệt-thảm. Mà cứ xem thế này đã biết, bao nhiêu những tình-lang-tử tuổi của em đều bỏ em sớm lắm.

Tôi không trả lời gì cả, tôi chỉ lắng tai nghe nàng nói. Cái sự thực thà ngay thẳng đó gần như một bài thú tội ; cái cuộc đời rẻ thảm của nàng tôi đã thoáng trông thấy đó, dường như có một bức màn thấp vàng vẫn phủ kín xưa nay, mà *Các-nương* thì vẫn cố đem rách ấu chơi hoang đàng, rượu chè bê bết, đem cách suốt đêm chẳng ngủ mà tránh cho khỏi lộ cái chân tình. Hãy nhiều điều đã làm cho tôi cảm động tới nỗi không nghĩ được ra một cần nào mà nói nữa. *Các-nương* lại nói :

— Thôi, ta chỉ nói những chuyện trẻ con thôi đó Anh đưa tay đây, ta về phòng ăn đi thôi. Ở đấy chắc họ không biết mình làm gì với nhau đây.

— Nếu nàng muốn về thì xin cứ về cho, nhưng xin cho phép tôi ngồi lại đây.

— Sao vậy ?

— Vì cái cách vui cười của nàng làm cho tôi đau khổ lắm.

— Nếu thế thì em xin buồn rầu vậy.

— Này, *Các-nương* ơi, cho anh thưa hết một lời nầy. Chắc hẳn lời nầy em đã bằng nghe thấy rồi, mà em nghe nó đã quen rồi ; nên có lẽ em không thể tin được nữa ; nhưng lời anh nói đây là lời thành thực, anh quyết đã nói phen nầy thì không khi nào anh nhắc lại nữa.

— Lời gì là ?...

Nàng mỉm cười mà nói vậy, coi như một người mẹ trẻ bỏi dạng sẵn lòng mà nghe con nói một cân chuyện bông lông.

Là vì khi anh trông thấy em, anh không biết làm sao, không hiểu vì đâu mà em đã chiếm được một nơi vị

Do Võ Phi Hùng, Cựu HS Petrus Ký (67-74) Cung Huỳnh Chiếu Đẳng chụp Khu Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PRIOR

Rượu sâm-banh tốt lắm

Bổ lắm. Vậy các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Tây dương.

Société Française

des Vins Monsseux Naturels

Ông A. ROUX, làm Đại-lý ở Hanoi.

Phàm các nhà có bán đồ ăn uống là có bán thêm thứ rượu này.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau nguy, phải ngộ lạnh, phải đau khi quân mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chết nào cả, này hỏi những người phải đau khi quân đã kinh niên, hoặc phải đau ở phải ; này hỏi các người phải chứng lao, nay tại khuyến các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phải, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử sang tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nầy không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái thiếu nhiều khẩu sống được. Người có bệnh lậu mà có thì sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Bởi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bạo mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì nên bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bác-sĩ MONTÈS số 84 *Paul Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, cùng một lọ, thì ít lắm khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. 12 f.00

Thuốc chữa bệnh ho rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên « Pilules Pinck »

Một lọ. 4f.45

Sáu lọ. 24 50

Thuốc bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ 11f.50

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Một lọ 12 f.00

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cúm, và mùa hay thường hay hại người hết là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nên rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đừng thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

NHÀ-ĐỂ HÀNG-ĐỒNG

70, Phố Hàng Đồng Hanoi

Nhà Đ. quan Docteur PAUCOT có 40 buồng sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, để dùng như phòng khách Ô-tô, có người hầu hạ nước nôi, giặt giũ, và phát áo lợi lòng, xôi, chai nước nóng, cái và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở bến trong Nhà-Đẻ hàng Đồng đã 45 đã và tiếp đãi các bà, mà tối ngày nào cũng lúc thăm bệ mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đẻ ở nhà cũng được.

Ai bị băng huyết, tiểu-tiện huyết bạch, kinh nguyệt chẳng đều cũng chữa cũng được (mẫm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10$00
Mỗi bà một buồng, 20 ngày. 18.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2662

Trả lời các bạn đọc báo. — Từ hôm bổ cáo việc dịch bộ tiểu-thuyết « *Tối sinh duyên* », in thành từng tập riêng thì tiếp được nhiều thư hỏi giá tiền và hỏi cách gửi những thứ nào.

Đáng lẽ phải trả lời riêng từng người một phải, nhưng nay nhân bộ tiểu-thuyết « *Nhỉ nữ tạo anh hùng* » chỉ còn có một kỳ nầy nữa là hết, vậy từ kỳ thứ hai nầy đích-giả lại định đăng tiếp theo bộ « *Tối sinh duyên* » cho khỏi phải gởi riêng thêm phiền.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng (Service cinématographique) ở phủ Toàn-quyền cần một người vận máy xe 6-tô thực giỏi, Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3210

Tòa án đệ nhị cấp — M. Hoàng-văn Cảnh, tuần phủ hạng nhất đã về hưu hàm tổng-đốc. năm nay bổ làm quan thẩm phán dự khuyết tại Tòa án đệ nhị cấp ở Bắc-giang thay M. Bùi-thiện Cơ, tri-phủ Lạng giang (Bắc-giang)

M. Đỗ-kiêm-Thiện, tri huyện hạng nhất huyện Trấn-yên (Yên-báy) được bổ làm quan thẩm phán ở Hanoi tại Tòa-án đệ nhị cấp ở Yên-báy thay M. Phạm-đình-Bảng đổi đi khác.

Mua phiếu năm mươi nguyên.
May ra được ngàn muôn.
Vốn ít mà nhiều lãi.
Làm giàu thế mới khôn.

VIỆC BẮC-KỲ

QUẢNG-YÊN

Thưởng-hàm. — Các viên chức có tên sau này được thăng chức hoặc thưởng hàm trong dịp Xuân-thu đàm-ân là :

Thăng Hàn lâm điển bạ : M. Lê-Phụng, huấn đạo trợ tá huyện Hoành-bồ.

Thăng chánh cửu phẩm đội trưởng : M. Lê-văn-Tự, *ba-toong* chiếc tàu *Thái-bình* của tỉnh Sự Quảng-yên.

Thưởng tặng của phẩm văn giai (9-2) : M. Bùi-trọng-Nga đại biểu cho chủ rượu Quảng yên.

HƯNG-YÊN

Tiết trời tết năm nay. — Cứ như cứ tháng một, tháng chạp, thì ai mà chẳng chắc tết năm nay thế nào mà chẳng cũng được vui vẻ như mọi năm. từ bạ tuần tháng mười, sang suốt cả tháng một tháng chạp, không có một hôm nào, thế mà ngờ đâu chập tối hôm 30 cơn mưa ở đâu kéo ngay đến giăng cho thành-phố một trận, từ 6 giờ tối cho mãi đến qua 3 giờ đêm mới ngớt.

Lúc giao thừa, nom chiếu giời thì ai cũng chắc thế nào cũng mưa suốt cả ngày mồng một, nhưng mà không, đến gần 4 giờ sáng thì tạnh hẳn, cả ngày hôm mồng một đường sá khô ráo, thôi thì nam-thanh, nữ-tú tha hồ mở phố quần phô áo, suốt cả ngày hôm ấy kể đi xe, người cuốc bộ dộn dịp, đi lại vui vẻ biết là dường nào. Sang đến ngày mồng hai lại mưa suốt ngày, ngày mồng ba lại càng mưa hơn, thành ra trong ba ngày tết chỉ được vui vẻ có một ngày, cho nên quang cảnh ngày tết năm nay kém vui hơn mọi năm nhiều lắm. Tuy kém vui là kém vui cho sự đi lại mà thôi, chứ còn cái vui đốt pháo thì lại có hồi gấp mấy mọi năm, ý bắn cái hồn thy chay rầm nào đó, hôm 23 cũng theo [Tab-công lên giời cả hẳn thôi,cho nên pháo mới lại xuất hiện ra nhiều như vậy.

So với mọi năm thì năm nay xem chừng số tiền chi vào sự đính tế nhiều ốc có phần hơn nhiều lắm.

VIỆC KINH-BẮC

Ngày lễ du xuân. — Ngày 11 tháng giêng năm nay là ngày lễ du-xuân. Mỗi khi đến ngày lễ du xuân, bản quán đã tường tất tự thuật khánh lễ ấy, tưởng độc-giả chư lôn cũng đã tường tất, vậy nay lược tự cái đại khái lại như sau nầy :

Chiều hôm ấy, khi Hoàng-thành nội ngoại đã thanh tất các sự trần thiết bái hạ loan-giá lộ-bộ đã tề chỉnh thôi đạo ngự từ cửa Ngọ-môn ra cửa Thượng-tứ đến phủ Khâm-sứ ; tại phủ ấy có đội lính tập, phường nhạc tây dàn bầu đề cung nghênh ngự-giá ; quan Khâm-sứ cùng các quan thứ hiến mặc lễ phục nghênh tiếp ngự-giá đến nơi, Hoàng-thượng, Hoàng-tử cùng văn võ đình-thần vào phủ Khâm-sứ, quan Khâm cùng các quí quan tiếp ngài vào đãi tiệc rượu mừng rất long trọng thì chuyện trò chừng 15 phút thôi ngự-giá hồi loan ; khi ấy đạo ngự lại trở về đường Paul-Bert theo lối đường Đông-ba rồi vào cửa Chánh-đông quanh trước dãy Lục-bộ, rồi qua Đại nội.

Chiều hôm ấy, bởi 3 giờ rưỡi thôi ngự giá xuất-du đến 6 giờ 45 phút hồi cung. Suốt ngày khi trời đầm thắm im tanh người đi xem lễ gần xa nô nức, như giẫm trải như là thêm ; dưới nước trên bờ một màu rực rỡ, năm sắc chói chang thật là cái cảnh phúc tân xuân đã nên quí hóa thay.

Nước ta mỗi khi đến đầu năm có lễ Du-xuân là trọng, lại nhân lễ ấy mà gần xa nô nức đến xem ngày thạnh-lễ rất đông, thế thời nhân ngày lễ ấy mà chốn phiền ba thành một cái đại-hội, nhưng sau khi Ngự-giá hồi cung thời không còn cái quang cảnh gì để làm cái kỷ-niệm rằng lễ Du-xuân ấy, người trong nước cũ thêm được một sự ích lợi gì mới mẻ theo với chữ nghĩa của câu « Nhứt niên chi kế tại ư xuân » nghĩa là cái sanh kế trong một năm ở tại mùa xuân Thế,thời nhân dịp người trong nước nên xin phép trên lập ra một cái thi-trường tạm thời để làm tất cả bao nhiêu những nghề nghiệp ở trong bản xứ Kinh-tế, hoặc các tinh lân bàng, ai có nghề-nghiệp gì kỹ-thuật gì, hoặc cũ hoặc mới, thời nên tụ họp tất cả tại thị-trường ấy, chực đến ngày lễ Du-xuân cung-nghênh Ngự-giá cũng quan Khâm-sứ quang lâm đến, để xem xét các công-nghệ, kỹ-thuật, hoặc đáng thưởng, hoặc đáng sau cải thế nào sẽ đặt hội-đồng xem xét về việc chấn hưng nội hóa hầu được càng ngày càng có cái lợi ích thêm lên thêm. Như thế thời cái công-kỷ của nước nhà trong mỗi năm công-nghệ sẽ chuyên tâm mà cầu thêm tinh thêm xảo, thời trong đường công-nghệ được có dịu dắt cho, có thưởng gắm cho, tưởng cũng một sự ích chung mà cái lễ Du-xuân lại là một cái hạnh phúc lớn cái ích lợi to, cho muôn đân đó vậy.

Kẻ trộm thuốc chó. — Nhà ông Cửu Gầm ở gần bến đò Hạ-lang, huyện Quảng-điền bị kẻ trộm thuốc mất ba con chó. Nhà ông ấy buôn súc giáo có lắm, kẻ trộm thường rình mò, song ba con chó là giống chó mọi, nó tinh ranh mà thích lắm. nên ăn trộm không được. Hôm 4 tháng chạp ta nó quăng thuốc cho ba con chó ăn,sáng ngày thì hai con đã ngất ngư đi, còn một con thì còn vật vã được, ông ấy tập tức sai nấu đậu xanh cho nó ăn, thì chỉ cứu được một con, còn hai con kia chết ngất.

Này, làm thế nào cho chóng giàu bây giờ ? — Ấy, nay mai có quốc-trái, đem tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu có năm chục. May ra vận tấy, rút số trúng hàng ngàn hàng muôn, đã vì nghĩa lại có lợi, sung sướng biết chừng nào !

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Một đám hội ở trong rừng — Ngày hôm mồng chín ta vừa rồi, ở đồn-điền của anh em M. Gauthier tại Yên mỹ, cách ga Thị-long tám chín kí-lô-mét đó thuộc huyện Nông-cống, có mở hội để cho dân Mường đến ăn chơi, chủ ý của chủ-sở là để khoán-đãi dân chúng đã có lòng cần mẫn trong việc khai khẩn trồng trọt càng làm các việc trong đồn-điền. Có mời cả mấy quan sở tại lân cận đó và mấy viên tổng sự tại các sở là người quen thuộc chỗ-ông. Bởi đường sá lội lắm, cho nên chỉ có vài viên đến chứ ý kiến hội đó thôi.

Hội mở cũng na ná như hội 14 Juillet, nghĩa là cũng cây đu leo cột hát bội, đẹp nồi, vân vân, lại thêm được vài trò của người Mường đưa đến là trò làm trống, chiêng và trò coi con gái Mường đi gạo.

Xem ra có trò đi gạo là có vẻ vui và khéo hơn cả. Kêu là đi gạo, nhưng kỳ thực thì đi cối không. Số là người Mường lấy một cây gỗ to khoét độ thước hai ta, xẻ làm hai, rồi khoét giữa đi, có ý để khi đi xuống thành tiếng kêu như tiếng mõ vậy. Thế rồi bảy tám người con gái, mỗi người một cái chày đi xuống hai bên bóng, thành dịp trước thưa sau mau, nghe thật là vui. Xem họ đi cũng khó mà bắt chước ngay được. Họ nói rằng các con gái Mường trước khi đi lấy chồng phải tập sự đi cối ấy đã, chừng nào không biết đi, thì có khi không lấy được chồng.

Còn cách đánh trống, chiêng của họ cũng vui là có một cái trống và 5, 6 cái chiêng, mỗi cái chiêng lớn bé khác nhau, phải mỗi cái chiêng một thứ tiếng, đem treo cả lên một lượt, rồi một người con gái đánh chiêng,một người đánh trống, cứ mỗi tiếng trống lại đệm một tiếng chiêng mà họ đánh dịp dàng thật hay và khéo, nói không xiết, xem ra cũng khó, là đánh làm sao mà tiếng trống không có kêu tung được, phải có rục rục rọc, mà dịp như dịp trống hát trống quân vậy — mà người đánh trống lại múa mấy lộn ra nhảy vào như múa sư-tử vậy

Hội này nó ra như thế cũng tốn phí đến mấy trăm bạc, vì bao nhiêu người đến coi hội đều được cơm rượu cả.

Ông đốc-điền đối với những người giúp việc như thế thật là dễ khéo lắm, như vậy ai cũng cố vui lòng làm hết sức, cho nên đồn điền ấy thật là phát đạt non thấy.

VINH

Mandat của ai ? — Bản quán đã nhiều lần rao trong báo-chương, các ngài có gửi thư thì xin đừng ký tháu.

Hôm nay bản quán lại mới nhận được cái ngân-phiếu (mandat) số 784347 bạc là 4 p. 00 mua ngày 7 Février 1922 tại nhà Bưu-chính (poste) Vinh, không rõ của ai và không có thư từ chi

Vậy cái ngân-phiếu (mandat) của ông bà nào gởi ra mua sách vở hoặc các thứ chuyện tiền-thuyết, hoặc trả tiền báo, hoặc trả tiền quảng cáo thì xin các ngài viết thư ngay ra cho bản quán rất cảm ơn.

MỚI GIẢM GIÁ

Là vì rằng bản-hiệu mới dọn sang số nhà 78, Rue des Éventails Hanoi, ngoài cửa có treo bốn hình cái quạt có chữ **SINH-HƯƠNG** *bằng thuốc lào, thuốc lá, bán buôn và bán lẻ. có giá nhất định, có giấy cam-kết và có giấy thông-hành không phải mất thuế mà bản-hiệu chỉ giữ sự thật-thà cho trọn vẹn danh-tiếng.*

2076 SINH HƯƠNG.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thuyên-viên ở Nha Tăng Bác đầu bộ, Hanoi

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Ai cập Bonn

Ngoại khoa, tiết-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.

KHÁM BỆNH : 0 $ 3 đồng một lần

3018.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiện tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khech.

Qui-khách, có dùng, xin mời chiếu cố.

2065 MẬU-THỊNH Minh cáo.

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đăng các bạch của bản-hiệu đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma lắm ra không đặt được, tại bởi thư trách bổ-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tỉ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Bổ Montès có đóng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi,

Nay kính,

Montès,

54, Rue Paul Bert Hanoi

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau nầy :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng
Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 47.1.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày hôm 15 tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 1er đến ngày 20 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hồi-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phiếu gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt số phiếu đến mua.

Mua 10 trái phiếu hạ, ít hơn 10 trái phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái-phiếu mua ngoài số số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn hiểu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

華 NAM-BẢO 寶

16, Phố hàng Bèo, Hanoi

Bà-hiệu làm đồ vàng mọc để cúng bái, trông rất nhã-nhặn, hợp thời-nghi.

Ai vàng điệp (Vàng-thánh-hoàng) ấn giấy đen thỏi-nguyên, kim tiền và kim-khánh (kiểu Kinh và kiểu Bắc.)

Ai tiền thợ mạ-kẽm thợ đã làm khéo.

Ai giấy tàu vàng vàng toàn, đóng sẵn và đóng toàn bạc nén.

Ai tiền bảo chiếu-chiếu, cốt tấy xe tiền-vàng làm gấp.

Ai giấy vàng có chữ tàu thợ giỏi để làm hàng bán cho qui-khách muốn đặt lối riêng. Ai-hiệu mới có hiệu riêng ở Pháp gửi sang để tặng các qui-khách lần mua hàng.

2061

CÁC CUỘC ĐI XEM

新 SẮN-THIÊN 新

Tối thứ bảy

TRUNG QUÂN ĐỒI

Giai tài gội sắc tuyệt thao.
Mũi tên hòn đạn xe vào nhân duyên

Ngày chủ nhật :

TÔ-THỊ VONG PHU

Nay vai Tô-thị lựa cật được đích đáng hơn lần trước.

Tối : Tạp kịch hợp diễn

1. ĐẠI NÁO ÁI-QUẠT.
2. CHIẾU-QUÂN CÔNG HỒ.
3. TRẠNG LỢN SANG SỨ TÀU.
4. LỤC QUỐC PHONG TƯỚNG.

Cảnh nhàn thì lái vỡ ; cảnh nhà thì lái hát ; cảnh ba thì tài diễn ; cảnh tư non 30 vai ra sân khấu.

Tối thứ hai :

KIỀM THỦY PHÙNG TIÊN

Tích này phần nhiều là nhời trò cũ hát lối cổ của nhà nghề.

CINÉMA PALACE

A Nha chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert

Tuần lễ từ thứ tư 8 đến thứ ba 14 Février 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

FAN-FAN

Đoạn thứ 1, 2, 3, 4 và 5

Trích ở trong « THIÊN-PHƯƠNG DẠ ĐÀM. giải cả thảy 5 đoạn. Cảnh rất đẹp của H. Bernard Mac Couvelle soạn.

Những vai đóng trò điều nước ảo lắm Nhất-Linh rất là sang trọng

NHỮNG CỦA CÁI CỔ ĐỘ

Hài kịch rất vui-tính chóc làm hai đoạn

Tuần lễ sau sẽ chiếu tích :

SỰ GIAN-NAN CỦA SỐ PHẬN

KÍNH-CÁO

Xin các qui-khách hàng lòng chịu đợi một tí lâu nữa rồi bản-quán mới có thể chắc được hết thứ 21 và 12 tiếp « NGƯỜI BA MẶT » ; song xin cứ chắc cho rằng bao giờ có thể chớp được thì bản-quán sẽ chớp ngay. Vậy có lời để các qui khách lượng tình.

NHÀ BA MÙI

56 giây nói 322

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa. Hiệu giống rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-tề theo lệ lối đám cưới.

Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Lọng, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch

Sale-it. H. Tạ-duy-Tư

Dự trữ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

THƯƠNG GIỚI TÂN VĂN

Ngày 11 Février 1922

Giá bạc

Kho Nhà nước 6f.15
Nhà Ngân-hàng . . . . . 6 . 15

Tàu tới tàu đi

Tàu *Doling* ở Bordeaux đã chạy sang Đông-Pháp ngày 12 Janvier.

Tàu *André Lebon* ở Marseille đã chạy sang Đông Pháp ngày 16 Janvier.

Tàu *Cap Arcona* mang thư sang Pháp, đến ngày 10 Février, ở Haiphong sẽ chạy.

Thư tàu ở Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyển xe hỏa 20 giờ 7 phút tối mồng 9 Février.

Tàu *Orénoque* ở Saigon sẽ chạy ra Trung-kỳ và Haiphong ngày 14 Février.

Tàu *Azay le-Rideau* ở Yokohama sẽ chạy ngày 15 Février. Chúng 24 ngày là tới Haiphong.

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để xức thuốc-lá, thuốc-điếu, và xì-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này: nước gội-đầu, cả-rem, phấn, xà-phòng thơm, dầu xức

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC
Thầu-khoán
48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi
Độc-quyền Bán-lẻ Bắc-kỳ.

Bán cất có bán lẻ, giá tính phải chăng. 2068

Quí khách ở các tỉnh

Bản hiệu xin có lời kính bạch để quý khách ở các tỉnh biết cho rằng ngài nào có lòng tốt gửi thư về đặt giầy ở bản hiệu, xin các ngài nhớ gởi luôn cho đủ kích thước, và một phần năm giá tiền thì hễ lấy được thư bản hiệu làm hàng ngay kẻo nay tết nhất đã gần tới nơi, nếu phải trao đổi thư ta nữa, lại mất thì giờ vô ích, mà lại chậm trễ công việc của các ngài.

Nay kính bạch
CU-LONG
2027 61 Rue des Paniers, Hanoi

興 CHẤN-HƯNG 眞

潘興王貴珠眞華公

潘興成
PHAN-HƯNG-THÀNH

26, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ tơ lụa, hàng Tàu, hàng lấy hàng Tơ hàng Saigon, sản vân.

Hàng tốt mà tiền nơi giá hơn các hiệu khác:

Qui-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản-hiệu sẽ gởi ngay đi contre-remboursement. Bản hiệu có cả thợ may rất khéo qui khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gửi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chúa tư một phần tiền, còn thiếu bao nhiêu sẽ gửi đi lấy sau, may cái cẩn-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.

3540

泰 LỢI-THÁI 利

BẢN ĐỒ VÀNG BẠC
106 Rue des changeurs Hanoi
(Trước là số nhà 140)

Bản-hiệu chuyên nghề đổi lên nhàn buôn bán thực thà, được nhiều qui khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được rẻ hơn mọi nơi. Đồng bán có đem nhận vàng đã cân đã tuổi, đã các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng

2040

THUỐC CHỮA BỆNH THƯƠNG-GÂN

Ai mà làm lụng mệt nhọc thái quá, cả lòng nặng nề, buồn rầu nghĩ ngợi thì thường hay mắc phải bệnh thương gân; khi đã bị bệnh ấy rồi không ngủ được, chẳng còn gì nguy-hiểm cho bằng, là không ngủ được. mà nhất là ở các xứ nóng thì lại càng phải nghĩ ngơi. Nếu không thì mỗi buổi sáng giấy thấy trong mình mệt nhọc, không làm gì được.

Thuốc *Neurinase* là cần một viện học-sinh cũ ở viện *Pasteur* thành Ba-lê tìm ra. Thuốc này làm cho gân cốt bình yên và ngủ được ăn đầm, lại thêm bổ bộ.

Người già trẻ trở uống đều được cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2050

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTES

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION B. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION B. HOLBÉ
2 $ 50 một chai

Thuốc hiệu riêng — Muốn dùng thuốc này phải mua đem cho chính người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « METHARSINATE »
Thuốc nhỏ, bón ăn-ngủ, mỗi một không Muốn làm việc gì, dùng thuốc này hay làm!

Máy thứ thần-hiệu hay hơn cả
Các thứ thuốc nước lượng lo kín để tiêm vào da như thuốc bỏ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914. Dị bệnh Giang-mai

Thuốc ho có SIROP PECTORAL các hiệu mãi.

Thuốc Lào chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÉS
thuốc nặng — 2 $ 00 lo 30 viên
thuốc thật — 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu thường ai mới bị cũng thuốc cashous antiseptique ra chạy thuốc bismuthique vào bộ hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải lậu lâu.

Gouttes « VIRGINIE »
Trị những bệnh đau bộ như: Kinh nguyệt không đều, hay là khí bệnh bình đau đớn, mình mẩy nhức đau xương, hay ốm, không thấy nói gì cho rõ, Mỹ lại mua thì trong mình đã lành hẳn.

BỘ BƯỚC THUỐC
BỘ DÙNG ĐỂ TRỊ BỆNH HÓA-HỌC

BỘ MÔ-SE
Kính-hiển, 60-lần, thuốc-thử hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-lọc, nước CHLORE và thuốc Bromure

Bán cuộn và bán bao kín

Bán cất và bán lẻ « THUỐC BÉRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai lối tự mới hay cả. Thuốc trị về tật lão khí chữa được hay khỏi rất mau! Dùng thuốc nào thì nên chữa bệnh đúng thuốc mới thần hiệu, chữa được! Thuốc này rất hay, rất quí, ai không tin có thể đến xem sinh dục, tại đó có các người đã khỏi. Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì phải mua mỗi chai ten litres. Được 2 lọ mỗi lọ 5$.

RƯỢU
QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ
dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI
NHÀ
GUIONEAUD FRERES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2054

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » ở Hà-nội, ở phố hàng Trống: Chủ-nhật, thứ năm sáu cũng có bán từ tám giờ sáng.

AU BONHEUR DES TONKINOIS
MAISON FONDÉE EN 1925
HAI-CHINH
70 RUE DU PONT-EN-BOIS, 70
TONKIN-HANOI

Chưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng, lợp mê thực bền thực đẹp mà không bao giờ dán được

Nay kính,

AI MUỐN MAY MẶC GÌ THÌ NÊN ĐẾN HIỆU
PHAN-THÁI-THÀNH

Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi

Bán đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta và hàng Saigon:

Gấm đại chào, gấm thắt thẻ hoa vàng hoa bạc — Kim ngân đoạn thêm và tuyến — Satin chưa và hoa — Voc — Voc Thượng-hải — Voc Long-cổn — Dạ — Dạ Mông-tự — Dạ tây — Dương fantaisie pour pardessus — Cachemire — Alpaga — Tussor — Faille — Nhiễu Nhiễu cô-tê — Kỳ cầu — Xuyến — The — Lụa — Lượt — Lá, vân vân...

Ai muốn lấy Echantillons cứ có. — Hàng gửi Contre remboursement.

NHÀ MÁY ÉP DẦU

DẦU GIẦY TRÉP
GUILLEMIN HANOI

ĐỈNH-XUÂN-MAI

GIẤY NỐI
2156

CÔNG-TY

Phố Đường Mới, số nhà 3, Hanoi
(Gần nhà thương chữa mắt)

Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu đề bón ruộng. Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.
Lại có mua cả các thứ hạt dầu. 2056

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 30 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối Âu ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-lịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh
Giây nói số: 280 — hoặc số: 150
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2060

BẠCH-THÁI-BƯỞI

CÔNG-TY

HÀNG TÀU SÔNG BIỂN

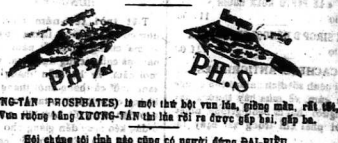
TÀU CHẠY PHIÊN khắp các ngòn sông Bắc-kỳ:
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến:
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan:

Bán-lẻ cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Bến-thủy 2064

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun lúa, giống màu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rất rẻ được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi theo gì, xin cứ gửi giấy cho ci ông tôi tại Haiphong, 133 Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau này, hàng lấy tại nhà-máy ở Haiphong
28 $ 00 một tấn PH. 19/24. Thứ hột đề vun ruộng chua.
32 $ 00 một tấn PH. S Thứ hột này thông dụng cả ruộng chua, ruộng nguội
2058

N° 79

NHI-NỮ TẠO ANH-HÙNG

(Chuyện một người mỹ-nữ chỉ ước ao kết duyên với anh-hùng, khiến cho chàng thiếu-niên kia muốn làm anh-hùng mà phải mạo-hiểm vào nơi rừng xanh núi đỏ, để khảo-cứu về khoa-học, sau phát-minh được nhiều thứ ích lợi, trở nên một nhà khoa-học có danh-tiếng. Nhưng trời xanh ghen với má hồng, vàng đỏ làm đen lòng thế, thành ra lắm nỗi rất éo-le...)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hắn thấy tôi quay lại, có ý kinh ngạc, ngờ tôi chưa đánh hắn chăng, với vàng đứng hẳn chỗ chuồng bẫm, để phòng khi có sự nguy cấp thì gọi dây tớ ra cứu viện.

Bấy giờ tôi thốt nhiên mà hỏi hắn rằng:

— Tôi không có việc gì khác cả, chỉ muốn hỏi ông mấy câu, ông có thể trả lời được hay không?

Hắn nói:

— Nếu câu hỏi mà có thể trả lời được thì khi nào tôi lại dám không trả lời.

Tôi hỏi:

— Ông dùng cách gì mà được kết duyên với nàng? Ông đã vào nơi rừng xanh núi đỏ nào mà tìm được bảo vật bay chưa? Hay là ông đã từng đi thám-hiểm ở *Nam Bắc cực*? Hoặc giả ông là bậc Cầm-phâm hào kiệt, đã tung hoành ở *thiên hạ* thứ? Hay là chế tạo ra phi-đinh mà để bay qua được *Đại-tây-dương*? Nếu đều không phải như thế, tất cũng đã lập được cái công nghiệp phi thường để làm vẻ vang ở trong lịch-sử. Vậy thì ông làm được cái gì?

Hắn càng lấy làm kinh ngạc, chú ý nhìn vào mặt tôi, rồi dịt dè mà đáp rằng:

— Phàm các việc ấy, tôi làm được hay không, có dự gì đến ông?

Tôi nói:

— Vâng, tôi cũng biết là không dự gì đến tôi, nhưng tôi muốn hỏi cho biết ông là người về hạng nào? Hắn thầng thình mà đáp rằng:

— Tôi là nhị-hạng thư-ký của ông *Kim-sinh* đại luật sư. Sở làm việc tại số 41 phố *Hương-tuyết*.

Tôi nói:

— Thế là đã rõ! Thôi, tôi xin kính chào ông.

Tôi rảo bước bước ra, đi thẳng về nhà. Khi tôi đến đấy, đang tự đắc là một bậc anh hùng, vui lòng thỏa chí lấy giờ thì lại khác nào như một bộ anh-hùng gớp cơn khốn đốn vậy. Tôi cũng khó ý hiểu rằng trong lòng tôi có hòn giận hay không, nhưng lúc thì tôi thở dài, lúc thì tôi cười nhạt, trong lòng tôi khác nào như cái vực dầu sôi.

Sau ngày khai hội độ một tuần lễ, tôi cùng *Ha-lan kỳ* bác-sĩ và *Su-mạch-lợi* bác-sĩ cùng ăn cơm chiều ở nhà *Lỗ sĩ-đăng*. Ăn xong kéo nguy vào phòng khách ngồi nói chuyện. *Ha-lan-kỳ* bác-sĩ và *Su-mạch-lợi* bác-sĩ hai người đang tranh hiện với nhau một cách kịch-liệt. *Lỗ-sĩ-đăng* ngồi lặng mà nghe. Tôi thì nhìn kỹ cái tinh-thần thái-độ của mọi người, lấy làm thích chí.

Ha-lan-kỳ bác-sĩ nết mặt tươi cười, hai mắt nửa mở nửa nhắm mê mải rất sâng. Bộ râu đen phủ kín cả ngực. Ngồi cái ghế thấp, ngả mình vào lưng ghế, ngửa mặt nhìn *Su-mạch-lợi* bác-sĩ.

Su-mạch-lợi bác-sĩ miệng ngậm cái điếu hút thuốc-lá, hơi thở phì-phèo, cái nét mặt điềm-đạm, khói nhẹ kín cả, không trông được rõ. *Ha-lan kỳ* bác-sĩ động nói câu nào thì ông ta lại cố ý mà bài-bác.

Lỗ-sĩ-đăng thì trán gỗ mũi cao, con mắt xanh lòng-lánh ngồi yên không nói câu gì. Trong nhà ông ta đèn điện sáng quắc. Các đồ sản-bản được có bày la-liệt, trông thật đẹp mắt.

Tôi đang vui-vẻ ngành nhìn hòn mặt. *Lỗ-sĩ-đăng* bỗng dậy mở tủ, lấy một cái hộp gỗ ra, để ở trên bàn mà bảo chúng tôi rằng:

— Nay có vì vải này muốn đưa cho các ông xem. Đáng lẽ tôi nói với các ông từ trước mới phải, nhưng bấy giờ chưa biết đích giá-trị thế nào, cho nên tôi giấu kín [illegible]. Bởi vì nói ngay bấy [illegible] được như thế thì cả [illegible] cũng tranh ra vô-vị. Các ông có còn nhớ trong khi chúng ta mới trông thấy con hồng-bức, tôi có tìm thấy một vật bám lo ở dưới bàn lấy. Khi ấy các ông đang chú ý nhìn con hồng bức, thành ra không chú-ý đến. Vật bám lo ấy là gì? là thứ bùn sắc lam.

Hai ông bác-sĩ nghe nói, đều lắm-nhẩm gật đầu. *Lỗ-sĩ-đăng* lại nói:

— Tôi đã từng đi khắp trong thiên-hạ, chỉ thấy ở trong huyệt cổ hoa-sơn tại *Khâm-bạch-lại* là có thứ bùn sắc lam mà thôi. *Khâm-bạch-lại* là một cái mỏ kim-cương đã trứ danh vậy. Tôi thấy trong lỗ con hồng bức có thứ bùn giống như thế, tôi đoán ở đấy tất có kim-cương, vậy tôi mới làm một quả cầu để cho thấm mà đi thẳng vào nơi xà-nê kia, suốt ngày mò-mẫm, tìm được vật này.

Ông ta vừa nói vừa mở cái hộp, lấy ra một năm đá vun, hoặc lớn hoặc nhỏ, cả thảy hơn 30 viên. Viên thì nhỏ bằng hột đậu, viên thì lớn bằng quả lật, đều đỏ ở trên bàn.

Ông ta lại nói:

— Khi tôi tìm được vật này, thấy bình thể nó đều lớn, nhưng giá-trị sau khi mài rũa mà không được quang nhuận thì giá-trị cũng chẳng là bao, vậy nên tôi giấu kín không nói ra với. Khi đã về tới *Luân-đôn* rồi, tôi lấy một viên hơi lớn đem đến một cửa hàng bán ngọc kia, bảo thợ mài-rũa để xem thế nào.

Ông ta vừa nói, lại vừa thò tay vào túi áo, lấy ra một cái hộp nhung. Khi mở hộp ra, trong có một viên ngọc kim cương, quang nhuận lạ thường, xưa nay chưa từ thấy bao giờ.

Lỗ sĩ-đăng nói:

— Tôi đã nhờ một người sành sỏi ở trong cửa hàng bán ngọc kia định giá hộ tôi thì họ bảo rằng tôi có bảy nhiêu viên, đáng bán rẻ cũng được 20 vạn bảng. Nếu vậy thì những ta đây mỗi người được 5 vạn bảng.

Chúng tôi chưa kịp trả lời thì *Lỗ sĩ-đăng* lại nói nốt:

— Tôi nói làm sao thì ý như làm vậy. Nay tôi đã quyết chí, xin các ông chớ có bàn ngang. Vậy bây giờ tôi xin hỏi *Ha-lan-kỳ* bác-sĩ rằng cái phần 5 vạn bảng của ông được, ông định để làm gì?

Ha-lan-kỳ bác-sĩ nói:

— Nếu ý ông quyết định như thế thì tôi sẽ lấy một nhà Bác-vật viện, bao nhiêu những đồ quí lạ tôi tìm tòi mà hay vào viện. Việc này tôi muốn làm đã lâu lắm vậy.

Lỗ sĩ đăng lại hỏi *Su-mạch-lợi* bác-sĩ rằng:

— Ông định làm gì?

Su-mạch-lợi bác-sĩ nói:

— Tôi bỏ cái nghề dạy học, làm một tòa nhà để ở, trong khi chơi đùa, tôi sẽ khảo cứu các loài kim thạch, cũng là một cách tiêu khiển để vui tuổi già.

Lỗ-sĩ-đăng nói:

— Còn như tôi đây thì tôi định lại lấy chức một bọn đi mạo hiểm, lại lên cõi đất lạ kia để xem-xét cho được đến cùng.

Ông ta lại ngành lại mà bảo tôi rằng:

— Ông bạn trẻ tuổi này thì ông đem số tiền ấy mà lo việc hôn-nhân của ông.

Tôi cười gượng mà rằng:

— Không! Việc ấy hãy thư thả. Nếu ông có lòng yêu thì tôi xin thuật đi mạo hiểm một chuyến nữa.

Lỗ sĩ-đăng không nói năng gì. Ông ta đang đứng ở phía bàn bên kia, liền rút cái bản tay trái của ông ấy tay tôi, rồi hai người bắt tay nhau, hồi lâu không buông.

HẾT